

GMINA
GDÓW
Beskidzkie Wrota

ISBN: 978-83-931988-1-8

MIASTA PARTNERSKIE:

Bad Nenndorf (Niemcy) Pierszotrawieńsk (Ukraina)

Wydawca:

Urząd Gminy Gdów, 32-420 Gdów, ul. Rynek 40
tel. (+48)12/251-41-66, 251-42-66, fax. (+48)12/251-40-05
www.gdow.pl, e-mail: urzadz@gdow.pl

Opracowanie:

Wydawnictwo Progress
e-mail: wydawnictwoprogress@wp.pl
Tekst i zdjęcia: Paweł Bielak
Projekt graficzny, skład: Anita Własnowolska-Bielak

Tłumaczenie: Joanna Bielak

Konsultacje i współpraca:
Anna Tatka
Urząd Gminy Gdów

Szanowni Państwo!

Z przyjemnością prezentuję Folder Turystyczny Gminy Gdów. Znajdą w nim Państwo wszystkie potrzebne informacje dotyczące naszej gminy, jej historii, zabytków, a także znanych ludzi, którzy związali swe losy z tą ziemią. Mapa pozwoli na łatwe odnalezienie miejsc wartych zobaczenia, a spis gospodarstw agroturystycznych ułatwi wybór noclegu.

Nasza gmina to wyjątkowe miejsce do spędzenia urlopu, weekendu czy choćby popołudnia. Z dala od zgiełku miast, obcując w ciszy z naturą, podziwiając krajobrazy można oderwać się od codziennych spraw i po prostu wypocząć. Spływ kajakowy, paralotnie, szlaki rowerowe to także doskonały sposób na nudę i urozmaicenie wolnego czasu.

Dear Sirs!

It is a pleasure to present to you this Tourist Booklet of the Gmina (Commune) of Gdów. You will find here all necessary information concerning our gmina, its history, monuments as well as famous people who have lived here. The map will enable you to find places worth seeing and the list of agritourism farms will help you choose the accommodation.

Our gmina is a perfect place to spend your holiday, weekend or even afternoon. You can forget about your everyday issues and just relax far from the noise of the city, being in contact with nature, and admiring landscapes. Canoeing trip, paragliding and bicycle routes are perfect ways to kill the boredom and to diversify your free time.

Serdecznie zapraszam!
Wójt Gminy Gdów

I invite you warmly!
The mayor of the Gmina of Gdów

Zbigniew Wojas

Położenie

Dolina Raby - południowe obrzeża Gdowa.

Gmina Gdów leży w samym sercu Małopolski, w powiecie wielickim, 30 km na południe od Krakowa na przecinających się szlakach komunikacyjnych Myślenice - Bochnia (droga wojewódzka nr 967) i Kraków - Wieliczka - Limanowa (droga wojewódzka nr 966). Od północy graniczy z drogą krajową nr 4 Kraków - Tarnów. Jest oddalona o ok. 14 km od autostrady A4. Gmina Gdów położona jest w południowo - zachodniej części Pogórza Bocheńskiego, wchodzącego w skład Kotliny Sandomierskiej oraz północno - wschodniej części Pogórza Wielickiego, wchodzącego w skład Pogórza Zachodnio Beskidzkiego. Obszar gminy charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Część jej obszaru ma charakter równinny, a część - falisto-pagórkowaty, co w połączeniu z walorami środowiska przyrodniczego korzystnie wpływa na rozwój turystyki i rekreacji. Na terenie gminy znajduje się sporo ciekawych zabytków architektury, miejsc pamięci narodowej oraz miejsc związanych z pobytem i działalnością wielu sławnych Polaków. Oprócz Gdowa, w skład gminy wchodzi aż 28 miejscowości: Bilczyce, Cichawa, Czyżów, Fałkowice, Hucisko, Jaroszkówka, Kłęczana, Krakuszwice, Książnice, Kunice, Liplas, Marszowice, Niegowić, Niewiarów, Nieznanowice, Niżowa, Pierzchów, Podolany, Stryżowa, Szczytniki, Świątniki, Wiatowice, Wieniec, Winiary, Zagórzany, Zalesiany, Zborczyce oraz Zręczyce. Powierzchnia gminy to nieco ponad 100 km² a liczba ludności wynosi około 16,5 tys. osób.

Location

The gmina of Gdów is located in the center of Małopolska, in Wieliczka's powiat, 30 kilometers south of Cracow. It is situated on the crossing of routes: Myślenice - Bochnia (the regional road 967) and Cracow - Wieliczka - Limanowa (the regional road 966). The gmina of Gdów borders with the national road 4 Cracow - Tarnów from the north. It is also about 14 kilometers away from the A4 highway. The gmina of Gdów is located in the southwestern part of Pogórze Bocheńskie - which constitutes a part of Kotlina Sandomierska (Sandomierz Basin) and the north-eastern part of Pogórze Wielickie (which is a part of Pogórze Zachodnio Beskidzkie). The area of the gmina characterizes with a varied shape of the terrain. One part of it has a plain character and the second part is wavy-hilly. Altogether with natural environment it positively affects the development of tourism and recreation. In the area of the gmina there are many interesting monuments, places of national remembrance and places related to living and activity of many famous Poles. Apart from Gdów, the gmina is composed of 28 spots: Bilczyce, Cichawa, Czyżów, Fałkowice, Hucisko, Jaroszkówka, Kłęczana, Krakuszwice, Książnice, Kunice, Liplas, Marszowice, Niegowić, Niewiarów, Nieznanowice, Niżowa, Pierzchów, Podolany, Stryżowa, Szczytniki, Świątniki, Wiatowice, Wieniec, Winiary, Zagórzany, Zalesiany, Zborczyce, and Zręczyce. The gmina has over 100 square kilometers and there are about 16 500 people.

Piękne krajobrazy ziemi gdowskiej.

Najwyższy rejon Krakuszwic.

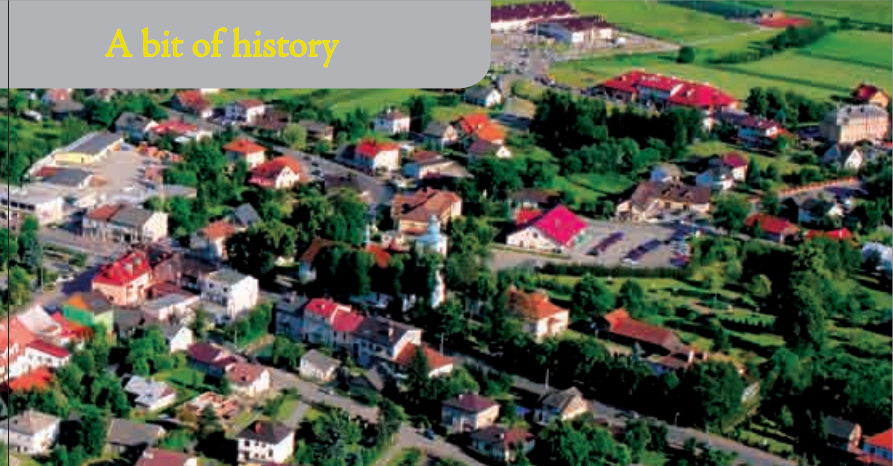

Zabytkowa kapliczka w Fałkowicach

Panorama Gdowa z lotu ptaka.

Rodowód Gdowa sięga czasów prehistorycznych. O bardzo wczesnym zasiedleniu tych ziem świadczą zabytki archeologiczne pochodzące z paleolitu, mezozoiku i epoki brązu. Pierwszą osadę na podmokłych i gęsto zalesionych terenach w dolinie Raby założył w XI w. Gedko, herbu Gryf – Lubowita, którego Jan Długosz uważa również za fundatora kościoła (najstarszy wpis historyczny pochodzi z 1272 r.). Według słownika etymologicznego nazwa Gdów pochodzi od słowa gut - oznaczającego podmokły i lesisty teren. Niektórzy jednak, wywodzą ją od imienia założyciela. Początkowo Gdów był wioską rybacką, ale dzięki położeniu na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych prowadzących na Węgry, z czasem rozwinęło się tutaj rzemiosło i kupiectwo. Czynnikiem hamującym rozwój osadnictwa w Gdowie i okolicy była rzeka Raba, która często występowała z brzegów powodując spustoszenie (pierwszą powódź zanotowano w 1253 r.).

Przez dziesięciolecia Gdów i okolice przechodziły z rąk do rąk kolejnych właścicieli, aby pod koniec XVII w. stać się własnością rodu Lubomirskich. Po pierwszym rozbiórce Polski w 1772 r. Gdów i okolice znalazły się pod okupacją austriacką. W 1846 r. odbyła się tu jedna z bitew powstania krakowskiego, którą upamiętniają: kopiec-mogiła powstańców i pomnik znajdujące się na miejscowym cmentarzu. W czasie II wojny światowej na terenie gminy walczyły oddziały Batalionów Chłopskich i Armii Krajowej.

The genealogy of Gdów goes back to prehistoric times. Archaeological monuments going back to the paleolith, Mesozoic and Bronze Age attest to an early settlement in this area. The first settlement - on a sippy and densely wooded area - was established by Gedko of Gryf-Lubowit crest in the 11th century. Jan Długosz considers him the founder of a church as well (the oldest historical record goes back to 1272). According to an etymological dictionary, the name 'Gdów' comes from a word 'gut', which means 'a sippy and wooded area'. However, some people believe that the name comes from the founder's name. Gdów was a fishing village in the beginning but, thanks to its location (on the crossing of important routes leading to Hungary), trade and craft developed. The Raba River inhibited the development of settlement in Gdów and surrounding areas because it often overflowed and destroyed everything (the first flood was recorded in 1253).

Over the years, Gdów and the surrounding areas changed their owners many times and they became the Lubomirski's property as late as in the end of the 17th century. After the first partition of Poland in 1772, Gdów and the surrounding areas were under the Austrian occupation. One of battles during the Cracow Uprising was held here in 1846. The tumulus of insurgents and the memorial at the local cemetery commemorate the battle. Divisions of Peasant Battalions and the Armia Krajowa (Home Army) warred in the area of the gmina during the Second World War.

Kościół pw. NNMP w Gdowie.

Gdowska parafia pełni rolę Santtuarium Maryjnego

Najstarszym zabytkiem na terenie gminy jest kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Gdowie ufundowany przez króla Władysława Warneńczyka. Tamtejsza parafia utworzona została już w XIII wieku. Pochodzący z XIV wieku kościół był sześciokrotnie rozbudowywany, w wyniku czego utracił cechy stylowe. Najstarsze zachowane fragmenty świątyni to dawna zakrystia, część murów kościelnych oraz spiżowy dzwon procesyjny odlany w 1462 r. Jest on starszy od krakowskiego „Zygmunta” i waży prawie dwie tony. Na uwagę zasługuje kamienne renesansowe tabernakulum z I połowy XVI wieku wykonane w pracowni kamienniarzkiej na Wawelu, barokowa chrzcielnica w kształcie czary z czarnego marmuru oraz późnobarokowe krzyże pod tzw. tęczą kościoła. W późnobarokowym ołta-

The church of Narodzenia Najświętszej Maryi Panny (the Birth of the Holy Virgin) in Gdów is the oldest monument in the area of the gmina. It was founded by the king – Władysław Warneńczyk. A parish was established as early as in the 13th century. The church of the 14th century was expanded for six times. Because of that, it lost the characteristics of its main style. A vestry, a part of church's walls and a bronze bell casted in 1462 are the oldest fragments of the church. The bronze bell is older than the Dzwon Zygmunta (The Sigismund Bell) in Cracow and it weighs almost 2 tons. Attention should be given

XIX-wieczna plebania - stoi obok kościoła.

rzu głównym świątyni umieszczona jest XVIII-wieczna kopia cudownego obrazu Matki Boskiej Gdowskiej nieznanego malarza. Oryginał spłonął w 1705 roku, a łączą się z nim legendy o cudownym uzdrowieniu w Gdowie króla Władysława III Warneńczyka oraz o znalezieniu przez niego drogi w Puszczy Niepołomickiej, w której zablądził podczas polowania. Legendy te uwieczniono na dwóch obrazach, które można obejrzeć w kościele. Od kilku lat gdowska parafia pełni rolę Santtuarium Maryjnego. Obok kościoła stoi XIX-wieczna plebania. Na miejscowym cmentarzu znajduje się kopiec-mogiła powstańców z 1846 roku.

Ołtarze boczne

to a stone renaissance tabernacle of the first half of the 16th century, which was made at Wawel, a baroque font made of black marble and baroque crosses. In the main baroque altar there is a replica (of the 18th century) of a picture of Our Lady. The author is unknown. The original burnt in 1705. Two legends are related to it. The first is about a miraculous curing of the king Władysław III Warneńczyk. The second says that the king lost his way in Puszcza Niepołomicka (Niepołomice Forest) during hunting but then he found the right way. These legends are perpetuated on two pictures which you can view in the church. The parish of Gdów has been St. Mary's shrine for several years. There is a vicarage of the 19th century next to the church.

Ołtarz główny z XVIII-wieczną kopią cudownego obrazu Matki Boskiej Gdowskiej.

W XIII w. prawdopodobnie została utworzona również parafia w Niegowici, która była pierwszym miejscem pracy księdza Karola Wojtyły, późniejszego papieża Jana Pawła II. Do Niegowici przyjechał on w lipcu 1948 roku i pracował tu do sierpnia 1949 r. Właśnie wtedy rozpoczęła się budowa obecnej świątyni parafialnej pw. Wniebowzięcia NMP i trwała do 1959 r. W 1966 r. nowy kościół konsekrował Karol Wojtyła będący już wówczas arcybiskupem. W ołtarzu głównym niegowickiej świątyni umieszczony jest pochodzący z 1610 r. obraz Matki Bożej Wniebowziętej. W prawej nawie znajduje się naturalnej wielkości replika watykańskiego grobu Jana Pawła II. Przy kościele stoi jedyny na świecie pomnik przedstawiający wikarego Karola Wojtyłę autorstwa włoskiego rzeźbiarza Romano Pelloniego. Monument został wzniesiony z granitu oraz brązu i mierzy 3,8 m. Będąc w Niegowici warto wstąpić do Regionalnej Izby Pamięci mieszczącej się w piwnicach budynku biblioteki. Można tam obejrzeć pamiątki związane z pobylem Jana

Niegowiń z lotu ptaka.

The parish in Niegowiń was established probably in the 13th century as well. It was the first workplace of rev. Karol Wojtyła – the future Pope John Paul II. He arrived at Niegowiń in July 1948 and he worked there until August 1949. In this time, the construction of the current church of Wniebowzięcia NMP (Assumption of Mary) began. It lasted until 1959. In 1966, Karol Wojtyła, who was an archbishop in those days, consecrated the new church. In the main altar there is a picture of Our Lady of 1610. In the right nave there is a replica of John Paul II's grave. Next to the church there is the only in the world monument which presents Karol Wojtyła as a vicar. Romano Pelloni – an Italian sculptor - is the author. The monument was made of granite and bronze. It has 3,8 meters of height.

When you are in Niegowiń, you should visit the Regional Chamber of Remembrance. It is located in cellars of the library. You can view there reminders related to John Paul II and you can listen to reminiscences of three inhabitants of the village who have known him personally. In the Chamber there are also antique agricultural equipment, everyday things, regional outfits and many others.

Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Niegowiń

Pomnik wikarego - Karola Wojtyły.

Pawła II na gdowskiej ziemi oraz posłuchać wspomnień trójki mieszkańców wsi, którzy znali go osobiście. W Izbie wyeksponowano również starodawne sprzęty rolnicze i codziennego użytku, a także stroje regionalne i wiele innych.

Miejscowością którą warto odwiedzić jest Pierzchów nad Rabą. Drugiego sierpnia 1755 r. urodził się tutaj Jan Henryk Dąbrowski. Miejscowość ta nazywała się właściwie Pierzchowiec, ale później została do Pierzchowa przyłączona (teraz stanowi jej przysiółek). Na miejscu nieistniejącego już dzisiaj dworu, w którym na świat przyszedł twórca Legionów Polskich we Włoszech, stoi kamienny monument odsłonięty 20 lipca 1872 r., w 75. rocznicę powstania Legionów Polskich i 54. – śmierci ich wodza. Pomnik ten powstał dzięki staraniom między innymi: Atanazego Benś z Niegowicy, Ludwika Michała Kępieńskiego z Pierzchowca i Romana Włodka z Dąbrowicy. Jego twórcą był kamieniarz Edward Stehlik. W sąsiedztwie monumentu mieszkańcy Pierzchowca i okolicznych wsi usypali kopiec, który pod koniec II wojny światowej uległ zniszczeniu. Odbudowany został dopiero w latach 90-tych ubiegłego stulecia przez żołnierzy 3. Pułku Saperów z Dębicy. Kopiec poświęcono w 1997 r. w 200. rocznicę powstania Mazurka Dąbrowskiego. Wysokość Kopca Dąbrowskiego wynosi 7 m, a średnica podstawy – 21 m. W jego fundamencie umieszczony został metalowy pojemnik wykonany z łuski pocisku artyleryjskiego, w którym złożono akt erekcyjny i dokumenty związane z historią jego budowy. Na wierzchołku kopca znajduje się półtora-metrowy obelisk z napisem „Jeszcze Polska nie umarła kiedy my żyjemy”. W tutejszej szkole podstawowej znajduje się Izba Pamięci poświęcona generałowi – patronowi placówki.

Tablica wmurowana w Kopiec Dąbrowskiego

Kopiec Gen. J.H. Dąbrowskiego

Pomnik poświęcony J.H. Dąbrowskiemu w Pierzchowcu

Pierzchów on the Raba is a spot which is really worth seeing. Jan Henryk Dąbrowski was born here on 2 August 1755. The spot was actually named Pierzchowiec but later it was joined to Pierzchów (today Pierzchowiec constitutes a part of Pierzchów). There is a stone monument at the place of already non-existent manor, where the creator of Polish Legions in Italy was born. The monument was unveiled on 20 July 1872 on the 75th anniversary of the Polish Legions and the 54th anniversary of their commander's death. The monument was built thanks to: Anastazy Benś from Niegowice, Ludwik Michał Kępieński from Pierzchowice and Roman Włodek from Dąbrowica. Edward Stehlik was the builder. Inhabitants of Pierzchowice and surrounding villages raised a mound next to the monument. Unfortunately, the mound was destroyed during the Second World War. It was reconstructed by soldiers of the 3rd Regiment of Sappers from Dębica as late as in the 1990s. The mound was consecrated in 1997 on the 200th anniversary of the Mazurek Dąbrowskiego. The mound has 7 meters of height and 21 meters of diameter. In the foundation there is a metal capsule made of a shell. There are documents related to the mound's construction inside the shell. There is a 1,5-meter obelisk with a writing, 'Poland has not died yet so long as we still live' on the top of the mound. In the local primary school there is the Chamber of Remembrance dedicated to general – the patron of the outpost.

Kopiec Dąbrowskiego ma 7m wysokości i 21 m średnicy podstawy

W gminie Gdów znajduje się 5 kopców związanych z legendami i wydarzeniami historycznymi dotyczącymi tych terenów. Jeden opisaliśmy powyżej, ale i pozostałe zasługują na wzmiankę. Niezwykle interesujący jest Kopiec Krakusa II w Krakuszowicach. Legenda głosi, iż Krakus - władca państwa Wiślan miał dwóch synów, którzy walczyli ze smokiem. Krak Młodszy, zazdrosny o sukces starszego brata zabił go, a jego ciało złożył w tym właśnie kopcu. W 1905 r. właściciel ziemski kazał rozkopać krakuszowicki kurhan, aby sprawdzić czy są w nim skarby, o których głoszą miejscowe legendy. Bogactw nie znaleziono, lecz po amatorskich pracach został ślad biegnący przez środek kopca. Porośnięty drzewami Kopiec Krakusa II ma kształt elipsy i 10 m wysokości. W położonym nieopodal Krakuszowic Liplasie znajduje się kopiec, w którym jak głosi miejscowa legenda, spoczywają węgierscy żołnierze z armii austriackiej. Dowiedziawszy się o wybuchu powstania w swojej ojczyźnie, odmówili posłuszeństwa cesarzowi i wyruszyli do swojego kraju. W Liplasie zdziesiątkowała ich choroba. Zostali pochowani pod dwumetrowym kopcem, uwieńczonym drewnianym krzyżem. W Zręczycach znajduje się kopiec podobnej wielkości - ma wysokość 2,5 m., po części obudowany jest murem oporowym, a na jego szczycie od 1965 r. widnieje kamienny obelisk upamiętniający żołnierzy zamordowanych przez Niemców w 1945 r. Wśród mieszkańców krąży opowieść, że dziedziczka miejscowego majątku poleciła usnąć to wzniesienie, aby móc z niego podziwiać Kraków. W samym Gdowie pięciometrowy kopiec stanowi mogiłę poległych uczestników Powstania Krakowskiego z 1846 r. Jego szczyt uwieńczony został pomnikiem - personifikacją płaczącej ojczyzny.

There are 5 mounds related to legends and historical events in the gmina of Gdów. One of them was described above but the others also deserve special attention. The Mound of Krakus II located in Krakuszowice is extremely interesting. A legend says that Krakus – the ruler of Wiślanie's state – had two sons, who fought with a dragon. Krak Młodszy (the Younger Krak) was jealous of his brother's success. He killed him and put his body into this mound. In 1905, the landowner had the mound excavated so that he could check if there are some treasures described at the local legend. The treasures were not found, unfortunately. The wooded Mound of Krakus II has a shape of ellipse. It has 10 meters of height.

In Lipsal, which is located near Krakuszowice, there is another mound. A local legend says that there are Hungarian soldiers from Austrian army inside it. When they found out about an uprising in their homeland, they refused to obey the emperor and they returned to their country. But a disease decimated them in Liplas. They were buried inside the 2-meter mound. A wooden cross is on the top. A mound of a similar height is located in Zręczyce. It has 2,5 meters of height and it is partly surrounded by a wall. A stone obelisk has been on the top since 1965. It is dedicated to soldiers murdered by Germans in 1945. But another legend says that the owner of the local property had the mound raised so that she could admire Cracow from it. A 5-meter mound in Gdów is a grave of the Cracow Uprising's participants killed in 1846. On the top there is a monument – a personification of crying homeland.

XIX-wieczny dwór w Fałkowicach

W Gdowie i jego okolicach znajduje się kilka szlacheckich dworów pochodzących z XIX w. Niewątpliwie najpiękniejszym z nich jest morderzewiowy Dwór Bella Vita w Woli Zręczycyckiej (przysiółku miejscowości Podolany). Dworek został zbudowany przez rodzinę Feillów w latach 1876-1879. Z niewielkimi zmianami przetrwał do dziś. W czasie II wojny światowej służył jako schronienie dla partyzantów. Od 1949 r. wraz z całym majątkiem przeszedł na własność państwa. W późniejszych latach stał się własnością Politechniki Krakowskiej. Obecnie jest w rękach prywatnych, znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej. Otaczający dwór park nawiązuje do założen angielskich XIX wieku.

Zabytkowe XIX-wieczne dwory i otaczające je parki znajdują się również w Fałkowicach (dwór murowany), Gdowie (drewniany), Bilczycach (murowany), Hucisku (murowany), Zagórzach (drewniano-murowany). W Cichawie znajduje się zespół dworski złożony z murowanego dworu z 1900 roku oraz parku

Murowany dwór w Hucisku

Several patrician manors of the 19th century are in Gdów and the surrounding places. The Bella Vita Manor (made of larch) is located in Wola Zręczycycka (a part of Podolany). It is definitely the most beautiful manor. It was built by Feill family in 1876-1879. It survived until today with small changes. It was a shelter for partisans during the Second World War. It escheated in 1949. Several years later, it became a property of the Technical University of Cracow. These days, it belongs to a private person. It is on the Route of Wooden Architecture. A park which surrounds the manor is based on an English model of the 19th century.

Antique manors of the 19th century and parks which surround them are also in: Fałkowice (a brick manor), Gdów (wooden), Bilczyce (brick), Hucisko (brick), and Zagórzany (wooden-brick). In Cichawa, there is a brick manor of 1900 and a park from the breakthrough of the 18th and the 19th century. Sightseeing is not possible at most manors because they belong to private persons.

Dwór Bella Vita w Woli Zręczycyckiej

Zabytkowe kapliczki

Przydrożna kapliczka w Zborzycach

Krzyż Jubileuszowy w Stryzowej

krajobrazowego z przełomu XVIII i XIX wieku. Zwiedzanie dworów w większości przypadków nie jest możliwe, ponieważ obiekty należą do osób prywatnych.

Na terenie gminy znajdują się również zabytkowe kapliczki. Wiele z nich powstało w połowie XIX wieku. Z 1864 roku pochodzi gdowska kapliczka przydrożna z płaskorzeźbami Matki Boskiej, świętych oraz upadku Chrystusa. Jeszcze starsza jest ta z figurą Matki Boskiej Różańcowej z 1849 rok. Przydrożny krzyż w Gdowie pochodzi natomiast z 1837 roku. W Niegowici znajdziemy kapliczkę przydrożną z figurą św. Jana Nepomucena z połowy XIX wieku, w Książnicach i Liplasie – murowane kapliczki z 1861 roku, a w Cichawie – krzyż kamienny z płaskorzeźbami z 1878 roku.

Antique chapels

Antique chapels

There are also antique chapels in the area of the gmina. Most of them go back to the 19th century. One wayside chapel of 1864 is located in Gdów. It is composed of reliefs of Our Lady, saints and the collapse of Christ. The chapel with a figure of Our Lady of the Rosary goes back to 1849. The wayside cross in Gdów goes back to 1837. There is another wayside chapel with a figure of John of Nepomuk of the 19th century in Niegowić. We can also find brick chapels of 1861 in Książnice and Liplas. The stone cross with reliefs of 1878 is situated in Cichawa.

Jedna z zabytkowych kapliczek

Zabytkowa kapliczka w Podolanach

Dom Tadeusza Kantora w Hucisku

W pobliżu wspomnianego wyżej dworu w Hucisku znajduje się jeszcze jedna warta uwagi ciekawostka. Stoi tam mianowicie dom nieżyjącego już Tadeusza Kantora – wybitnego reżysera teatralnego, malarza, scenografa, grafika, założyciela słynnego Teatru Cricot 2 w Krakowie. Artysta zmarł w 1990 roku. Pięć lat później dzięki Fundacji im. Tadeusza Kantora w ogrodzie okalającym jego dom stanęła oryginalna rzeźba – 14-metrowej wysokości betonowe krzesło. Ma ono upamiętniać artystę, który projekt krzesła stworzył w ramach „cyklu pomników niemożliwych”. W skład tego oryginalnego cyklu wchodził również projekt olbrzymiej żarówki oraz mostu w kształcie wieszaka. Warto dodać, że początkowo dla upamiętnienia dokonań Tadeusza Kantora w Hucisku miał powstać pomnik przedstawiający go jako pielgrzyma. Ten pomysł jednak odrzucono i dzisiaj koło domu artysty stoi olbrzymie, betonowe krzesło.

Next to the manor in Hucisko, there is another curiosity worth your attention. There is a house of Tadeusz Kantor – an outstanding theater director, painter, stage designer, graphic, and the founder of Cricot 2 Theater in Cracow. He died in 1990. Five years later, thanks to the Foundation named after Tadeusz Kantor, an unconventional sculpture – a 14-meter concrete chair - was unveiled next to his house. It was Tadeusz Kantor's project. He designed it for the cycle of impossible monuments. The chair is to commemorate the artist. This cycle was also composed of designs of a huge bulb and a bridge in the shape of a hanger. It is worth mentioning that, to commemorate Tadeusz Kantor, a monument of him as a pilgrim was to be built initially. But this concept was rejected and today a huge concrete chair stands next to the artist's house.

14-metrowe betonowe krzesło w ogrodzie domu T.Kantora w Hucisku

Tereny gminy Gdów doskonale nadają się do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej. Osoby preferujące aktywny wypoczynek chętnie korzystają z kilkudziesięciu kilometrów oznaczonych szlaków turystycznych – głównie rowerowych.

Przez gminę przebiega rowerowy **Szlak Żeleńskich**. Swoją podróż ma on w Niepołomicach i kończy się w Jodłowniku. Trasa liczy łącznie ok. 68 km. Szlak rowerowy w obrębie gminy Gdów wiedzie m.in. przez Cichawę, Niegowić, Liplas, Gdów Zarabie i przez Klęczaną na teren gminy Łapanów. Przez Niegowić biegnie szlak czerwony. Podążając nim dotrzemy do Pierzchowa na kopiec gen. J.H. Dąbrowskiego i dalej do Nieznanowic i Marszowic oraz na Zarabie w pobliżu restauracji Szałas, głównego węzła szlaków. Tutaj możemy zakończyć wycieczkę lub kontynuować wyprawę w stronę Podolan i Klęczany szlakiem Żeleńskich. Ten, kto nie chce dotrzeć nim aż do Łapanowa może wybrać trasę oznaczoną kolorem niebieskim. Wiedzie ona przez malownicze tereny Zagórzan i prowadzi do Wólki Zręczyckiej, gdzie znajduje się warty odwiedzenia modrzewiowy dwór Bella Vita. Alternatywą dla wymienionych tras jest szlak zielony, którym można dotrzeć z Zarabia do Stryszowej – punktu widokowego zwieńczonego Krzyżem Jubileuszowym oraz szlak żółty prowadzący przez Jaroszkówkę. Szczególnie polecamy popularny **Szlak Papiński** – śladami wikarego Karola Wojtyły. Prowadzi on z Nie-

Panorama na Jaroszkówkę

The area of the gmina of Gdów is a perfect place for walkers and cyclists alike. People who prefer an active recreation can walk or cycle on marked tourist routes. The bicycle Żeleńskich' Route runs through the area of the gmina. It starts in Niepołomiche and ends in Jodłownik. The route has about 68 kilometers. The bicycle route within the gmina of Gdów runs through: Cichawa, Niegowić, Liplas, Gdów Zarabie, and Klęczana (the gmina of Łapanów). The red route runs through Niegowić. If you follow the route, you will reach the mound of J.H. Dąbrowski in Pierzchowice and then Nieznanowice, Marszowice and Zarabie (next to the 'Szałas' Restaurant). Here you can end your trip or proceed with walking following the Żeleńskich' Route toward Podolany and Klęczana. If you do not want to reach Łapanów, you can choose the blue route. It runs through picturesque areas of Zagórzany and it leads to Wólka Zręczycka, where you can view The Bella Vita Manor.

Spływ kajakowy

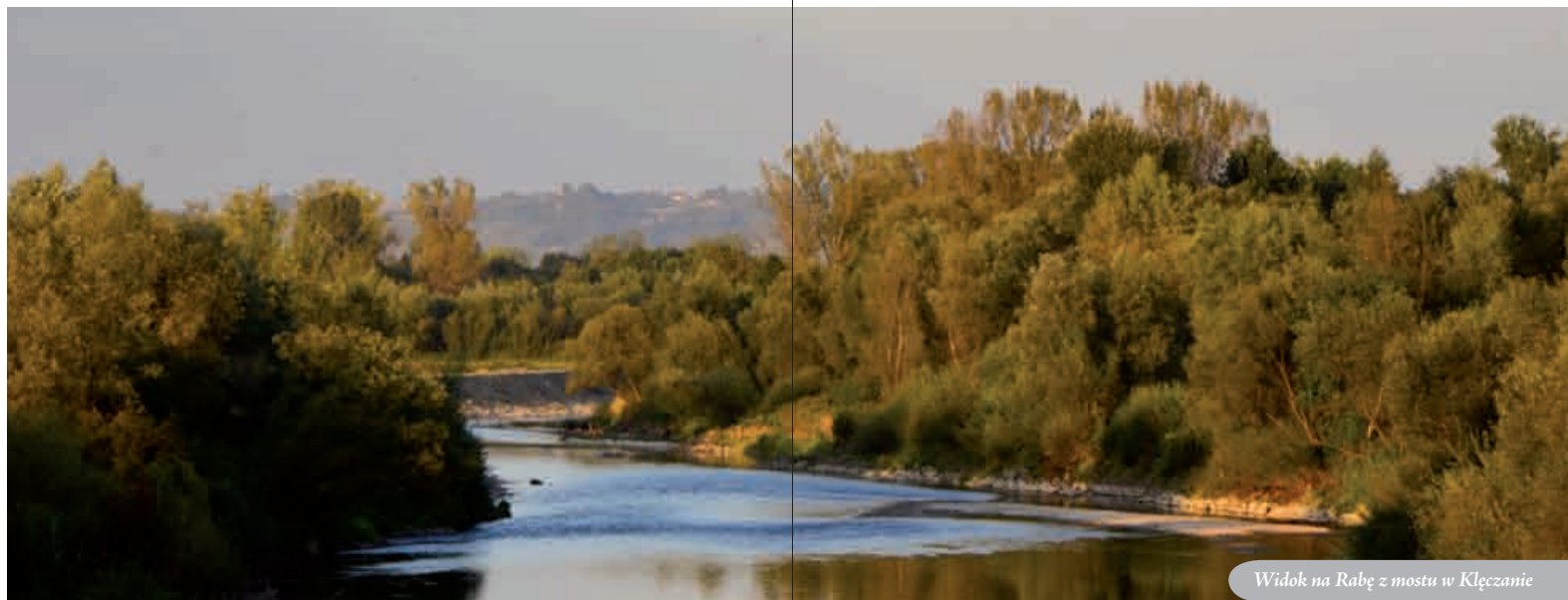
gowici do Łapanowa, a wytyczony został na pamiątkę rocznego pobytu wika-rego Karola Wojtyły w niegowickiej parafii. Biegnie ścieżkami, którymi przed laty wędrował przyszły papież. Szlak otwarto 18 maja 2000 roku w 80. rocznicę urodzin Jana Pawła II. Od tamtej pory co roku w maju organizowany jest Rajd Pieszy Szlakiem Papieskim, w którym udział biorą dorośli, dzieci i młodzież.

Od maja do września, będąc w Gdowie można skorzystać ze spływu kajakowego Rabą. Wypożyczalnia kajaków znajduje się na gdowskim Zarabiu i jest czynna w weekendy. Do wyboru są trzy trasy o różnej długości, zarówno dla początkujących, jak i dla weteranów. Na końcu spływu czeka rower, którym wraca się na linię startu. Rabą z Gdowa płynąć można do Nieznanowic, Książnic, Chełmu lub Bochni. Amatorom mocnych wrażeń polecamy również bogata ofertę szkoły paralotniarskiej.

Canoeing trip

The green and the yellow route are alternatives. The green one leads from Zarabie to Stryżowa (a view point with the Millennium Cross). The yellow route runs through Jaroszkówka. The Papal Route – by traces of Karol Wojtyła - is very popular. It leads from Niegowić to Łapanów and it was paved to commemorate one-year stay of Karol Wojtyła at the parish of Niegowić. It runs along paths where the future pope roamed. The route was opened on 18 May 2000 on the 80th anniversary of John Paul II's birthday. Since that time, the Foot Race along the Papal Route has been organized every year in May. Children, teenagers and adults can participate.

When you are in Gdów from May to September, you can canoe on the Raba. A livery of canoes is located in Zarabie (in Gdów). It is open at weekends. You can choose among three tracks. They have different lengths, both for beginners and

Widok na Rabę z mostu w Klęczanie

Zespół „Mali Gdowianie” (fot. P.Sionko)

Zespół „Gdowianie” (fot. P.Sionko)

Kapela Ludowa „Gdowianie” (fot. P.Sionko)

Chór „Tutte le Corde” (fot. P.Sionko)

Gmina Gdów oferuje bogatą ofertę imprez plenerowych o zasięgu lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym. Podczas corocznego Święta Ziemi Gdowskiej (w pierwszy weekend sierpnia), dożynek i festynów podziwiać można osiągnięcia artystyczne regionalnych zespołów muzycznych i folklorystycznych. Do najsłynniejszych należą działające przy Centrum Kultury: Zespół Regionalny i Kapela Ludowa Gdowianie, który w 2008 r. obchodził 35-lecie istnienia, założona w 1966 r. Orkiestra Dęta oraz chór Tutte le Corde.

Gdowska Orkiestra Dęta (fot. P.Sionko)

Święto Ziemi Gdowskiej obfituje w niezapomniane koncerty znanych zespołów. (fot. P.Sionko)

old-timers. There is a bicycle at the end of the canoeing trip, which you can use to return to the start. You can canoe from Gdów to Nieznanowice, Książnice, Chełm or Bochnia. We also recommend paragliding for thrill seekers.

The gmina of Gdów offers a lot of local, nationwide and international events. You can admire artistic achievements of music and folkloristic groups during harvest festivals and the annual “Święto Ziemi Gdowskiej” festival which takes place during the first weekend of August. The most famous groups are: the Regional Group and the Folk Band ‘Gdowianie’ established in 1973, the Brass Band since 1966 and the choir ‘Tutte le Corde’.

(fot. P.Sionko)

(fot. P.Sionko)

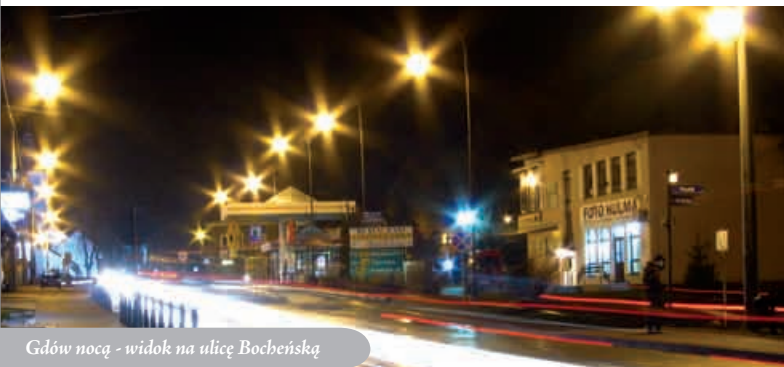

Gdów nocą wraz z kościołem pw. Narodzenia NMP

Gdów nocą

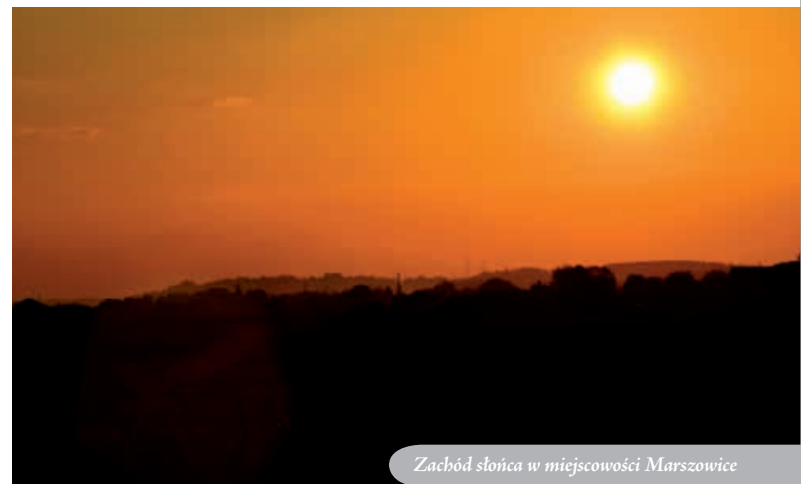

Gdów nocą - widok na ulicę Bocheńską

Atrakcyjne położenie Gdowa sprzyja rozwojowi turystyki. Dobry dojazd z Krakowa, czyste powietrze, piękne widoki i bogate zaplecze agroturystyczne sprawiają, że nasza gmina to idealne miejsce na Wasz weekendowy wypoczynek. Wędrowcy mogą tutaj liczyć na wyjątkową gościnność mieszkańców oraz przepiękne krajobrazy. Jeśli więc szukacie spokoju i wytchnienia, pragniecie odkryć czar Beskidu Wyspowego zapraszamy do Gdowa, wyjątkowej gminy, określanej coraz częściej mianem - Beskidzkie Wrota.

An attractive location of Gdów supports the development of tourism. A good access from Cracow, clean air, beautiful views and a developed farm tourism make our gmina a perfect place for your weekend recreation. Hikers can count on a special hospitality of inhabitants and wonderful landscapes. If you are looking for tranquility and respite, if you want to see the charm of the Beskid Wyspowy, we invite you to Gdów – a unique gmina called 'Beskidzkie Wrota'.

Zachód słońca w miejscowości Marszowice

Centrum Kultury (Punkt informacji turystycznej)
ul. Krakowska 398, Gdów, tel. (+48)12/251-43-67
Fundacja Podolany i Centrum Integracji Osób Niepeł-
nosprawnych, Podolany 74, tel. (+48)12/251-04-51

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Gdów - Bocheńska 370, tel. (+48)12/251-48-32

Międzygminny Komisariat Policji w Gdowie
Rynek 32, tel. (+48)12/251-40-07

Środowiskowy Dom Samopomocy w Zagórzanach,
Zagórzany 109, tel. (+48)12/251-40-41

Apreka „Rumianek”
Gdów - Młyńska 294, tel. (+48)12/251-47-48

Apreka w Gdowie
ul. Myślenicka 313, tel. (+48)12/251-42-44

ZPZOZ s.c. Praktyka Lekarza Pierwszego Kontak-
tu, lek. med. Anna Tomaszek-Kozik, lek. med. Lu-
cyna Gurda, Niegowić 55, tel. (+48)12/251-92-55

NZOZ Praktyka Lekarza Pierwszego Kontakt,
lek. med. Olaf Dubiel, lek. med. Henryk Matuszyk,
lek. med. Krzysztof Ptak, Gdów - Młyńska 402, tel.
(+48)12/251-48-29, 12/251-49-55, 12/251-44-88

Przychodnia Weterynaryjna „Zwierzaki”
lek. wet. Tomasz Suder, Gdów, ul. Stadnicka 1286,
tel. (+48)12/251-53-85

Poczta Gdów, ul. Rynek 1096, tel. (+48)12/251-48-11
Szkoła latania rekreacyjnego „Aerokrak”
Podolany 60, tel. (+48)12/451-32-54, www.
aerokrak.pl, e-mail: aerokrak@poczta.fm

Raba Rafting Gdów-Zarabie
tel. (+48)12/251-04-28, 607/779-372, 665/740-388

TU MAŻNA DOBRZE ZJEŚĆ

Zajazd „Szałas” - S. Sendor, Gdów, ul. Łapanowska
1059, tel. (+48)12/251-45-66

Restauracja „Słowiańska” - Rafał Grabowski, Gdów,
tel. (+48)12/288-96-70, 508/66-35-72

Restauracja „Pucek” - Dariusz Pieprzyk, Gdów, ul.
Młyńska 53, tel. (+48)12/251-42-27

Restauracja „Merlot”, Gdów - Rynek 832,
tel. (+48)784/621-820

Zajazd Gastronomiczny „Hubertus”

Krystyna Ciężarek, Falkowice 104

Karczma „Gazdówka”, Zagórzany 162,
tel. (+48)792/904-906, 792/904-345

Dwór Bella Vita (restauracja i hotel całoroczny)
Wola Zręczycza 51, tel. (+48)12/288-94-90,
288-94-91, www.bellavita.krakow.pl

San Marino (pizzeria, motel, restauracja)
Czyżów 61, tel. (+48)12/284-52-57
sanmarino.czyzow61@gmail.com

WYGODNE I TANIE NOCLEGI

Gospodarstwo Agroturystyczne „Ma-Ja”
Krystyna i Janusz Małek, Gdów 102 (Zarabie)
tel. (+48)12/251-51-40, 692/47-98-57, e-mail:
agromaja@poczta.onet.pl

„Chata Gieda” (restauracja i hotel)
Zagórzany 171, tel. (+48)12/251-03-00, chata-
gieda@chatagieda.pl

Pokoje gościnne „Arenda” w Podolanach,
(całoroczne), tel. (+48)698/547-154

„Bocianie Gniazdo” - Stanisława Kasprzyk, Gdów,
ul. Myślenicka 359, tel. (+48)12/251-51-92

Gospodarstwo Agroturystyczne „Amigo” - Marek
i Janina Świeży, Gdów, ul. Cegielniana 808, tel.
(+48)12/251-40-54, 502/67-08-21, www.rep-
ublika.pl/amigos3, e-mail: swiezy@poczta.onet.pl

Pensjonat Agroturystyczny „Dzikię Pola”, Gdów 1210,
tel. (+48)12/251-41-88, 502/67-08-21, www.dzi-
kiepola.com.pl, e-mail: recepcja@dzikiępola.com.pl

Folwark „Wiązy” - Agnieszka Rubinowska, Marszo-
wice 56, tel. (+48)12/251-51-19, 513/10-12-06

„Duszówka” - Bożena Dusza, Marszowice 161
tel. 694/509-411, www.republika.pl/duszowka,
e-mail: duszowka@op.pl

Gospodarstwo „Wypoczynek pod Dębem” - St. Skwarek
Szczytniki 70, tel. (+48)12/451-48-50, 507/402-979

Gospodarstwo „U Rolnika” - Antonina Kościółek,
Szczytniki 52, (+48)12/451-48-44, 695/17-45-21

Gospodarstwo „Pod Lipami” - J. Filipowski, Czyżów
53, tel. (+48)12/284-51-82, 603/751-032

Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy „Grosik”,
Gdów-Zarabie, 692 07 12 17 lub 604 202 769

